

LECIONO 17

Gramatiko

– **ajn** – адвербиальная частица, выражающая общую неопределённость и ставящаяся:

1) после относительных местоимений или наречий. *La spertaj Esperantistoj skribas per stilo preskaŭ simila, al kiu ajn nacio ili apartenus.* Опытные эсперантисты пишут почти одинаковым стилем, какой бы нации они не принадлежали. **Kia ajn** penso venu al vi, mi tutegale neos ĝin. Пусть какая угодно мысль придёт к вам, я всё равно буду отрицать её. **Kiom ajn** kostus tiu ĉi libro, mi nepre aĉetos ĝin. Сколько бы ни стоила эта книга, я непременно её куплю.

2) после неопределённых местоимений или прилагательных. *La ĉefo postulas, ke vi akceptu iun ajn decidon.* Начальник требует, чтобы вы приняли какое-либо решение. **Iam ajn** filoj venu, la patrino ĝojos al ili. Когда бы сыновья не пришли, мать будет рада им.

3) после обобщающих местоимений. **Ĉiu ajn** persono povas ellerni Esperanton. Любой человек может выучить эсперанто.

Principo de NECESO kaj SUFIĈO. Принцип необходимости и достаточности является логической базой словообразования в Эсперанто, которое основано на включении в состав любого (производного или сложного) слова всех морфем (корни, приставки, суффиксы, окончания), которые необходимы для выражения чёткого и полного значения слова, и изъятии всех морфем, отсутствие которых не влияет на значение слова: *purigi* вместо *puri* (чистить), *kombilo* вместо *kombo* (расчётка), *organizo* вместо *organizaĵo* (организация).

Taskoj

I. Difinu la signifon de sekvaj vortoj: aresti, kostumo, milico, oceano, organizi, palmo, persono, stacio, ŝanco, vagono.

II. Tralegu la tekston «Donaco por Miĉjo» kaj diru, en kiu parto de la diurno okazas la sceno.

Donaco por Miĉjo

Kelkaj steloj aperis en vespera sennuba ĉielo. Miĉjo, laca post la ekzercado kun Lena kaj Marko, ĵus ekdormis en sia dometo. Alta baraĵo ĉirkaŭ la parko kaj milicisto ĉe la pordego gardis ĝian kvietan dormon. La milicisto adiaŭis la elirintajn infanojn.

– Jen, panjo venas! – ekkriis Marko. – Ĉu okazis io?

– Sidiĝu en la aŭton, – vokis Lidia, enigme ridetante. – Ni urĝe veturu al la stacidomo. La trajno baldaŭ venos.

– Kial al la stacidomo? Kiu trajno? – scivolis la geknaboj.

– Eniru rapide. Ĉion vi estas vidontaj, – respondis Lidia.

Ili sukcesis veni, kiam la trajno estis aliranta al la kajo. Maksim, Anna kaj kelkaj aliaj homoj jam atendis tie. Saltis el vagono sunbruniĝinta barbulo en ĵinsa kostumo kaj ĉemizo kun palmoj.

– Paĉjo! – ekkriis Lena, ĵetante sin kune kun panjo al Anton.

– Nu-nu, miaj karaj, mi revenis! – feliĉe diris li, brakumante ilin. Poste li ĝoje intersalutis kun la aliaj kaj tiris el la teko iujn paperojn.

– Akceptu la donacon, Maksim, – diris li. – La donaco, tamen, estas ĉefe ne por vi...

– Kion signifas tio? – scivolis Maksim.

– Ni navigis en fora oceano kaj alboridiĝis en la haveno de unu bela insulo...

– Limpopo! – divenis Marko.

– Ĝuste estis Limpopo. Tie renkontis nin unu persono...

– La reĝo! – ekkriis Lena.

– La sultano. Li prezentis al ni sian parkon de elefantoj, la plej faman en la mondo. Li konfesis, ke li havis deziron akiri nian mamutidon por la parko. Kontraŭ ia ajn prezo! Eĉ per malhonesta rimedo.

– Aha! Li ĉion organizis, senhontulo! – diris Maksim – Li certe meritas punon.

– Li diris, ke li tre hontas nun, kaj ke nia veno estas por li la ŝanco malpliigi sian kulpon. Li enmanigis al mi ĉi tiujn dokumentojn. Ili atestas, ke la donaco estas destinita por nia parko. Verdire, iom peza estis la donaceto, tamen ni alveturigis ĝin. Konatiĝu, jen estas Manjo!

Li solene malfermis la pordegon de apuda ŝarĝvagono, kaj sur la kajon singarde elpaŝis juna elefantino Manjo.

sultano

III. Proponu alian titolon de la legita teksto kaj pravigu ĝin.

IV. Jen estas la respondoj. Faru demandojn.

Miĉjo kviete ekdormis en sia dometo en la parko. Neatendite venis Lidia. Lidia kaj la infanoj veturis peraŭte al la stacidomo. Maksim kaj Anna atendis tie. Lena kun sia panjo ĵetis sin al Anton. Anton kaj lia ŝipo navigis en fora oceano kaj alboridiĝis unu belan insulon. Tie renkontis ilin unu persono. La sultano prezentis sian parkon de elefantoj. Li konfesis, ke li havis deziron akiri la mamutidon por sia parko. La sultano volis malpliigi sian kulpon per donaco. La donaco estas destinita por la parko. Iom peza estis la donaceto. Manjo estis juna elefantino. Manjo elpaŝis singarde sur la kajon.

V. Trovu en la teksto la frazojn, kiuj atestas pri intencoj de la sultano rilate al Miĉjo? Kiel vi povus karakterizi la sultanon?

VI. Enmetu anstataŭ punktoj sence konvenajn adjektivojn: fama, honesta, kulpa, kvieta, laca, peza, solena.

Post multhora paŝado en montaro ni sentis nin ...j, tamen kontentaj. Al ... malfermo de la ekspozicio kolektiĝas honoraj gastoj. Ni ĝojas la aliĝon de ... persono al nia kolektivo. La knabo estis ..., ĉar formanĝis la bombonon de sia fratino. La ... vira laboro atendis laboristojn en haveno. István Nemere estas ... Esperanta verkisto. La varma kaj ... vespero plilongigis nian promenon en la parko.

VII. Enmetu anstataŭ punktoj sence konvenajn verbojn: akiri, bari, destini, diveni, konfesi, meriti, naĝi, signifi.

Subite li rimarkis la falintan arbon, kiu ...is la vojon al vojaĝantoj. Kiu ne scipovas ...i, devas esti singarda en rivero. Post la sukcesa koncerto la juna pianisto ...as varmajn aplaŭdojn. Domaĝe, sed mi ne povas ...i la sencon de ĉi proverbo. Dezirante ...i unikan libron, la studentino vizitis multajn librovendejojn. La hazarda renkonto sur la strato ...is ŝian vivon. Bedaŭrinde, via hobbio nenion ...as por via familio. La arestito ...is siajn krimojn.

VIII. Kompilu frazojn korekte kunligante la partojn A, B kaj C.

A	B	C
1. Stelo		a) vira manikhava vesto, portata sub kostumo.
2. Prezo		b) senkompensa dono kiel atesto de bonvolemo, amikeco, favoro.
3. Ekzerco		c) alta trotuaro konstruita laŭlonge de fervojo.
4. Nubo		ĉ) honto pro konscio pri malhonora, malbona, maldeca ago, penso.
5. Ŝanco		d) lertigo per ripetata praktikado.
6. Ĉemizo	estas	e) amaso da densaj akvovaporoj, pendanta en la supra atmosfero kaj kaŝanta la ĉielon.
7. Donaco		f) vendvaloro de objekto.
8. Puno		g) memlumanta ĉiela astro.
9. Kajo		ĝ) tio, kio servas por atingi celon.
10. Honto		h) sufero, kaŭzita malpermesita faro, kun la celo, ke oni ne faru tion plu.
11. Rimedo		ĥ) ebleco, probableco de sukceso.

IX. Traduku en Esperanton la frazojn sekvante la principon de NECESO kaj SUFIĈO. Atentu la vortojn en kursivo.

Береги здоровье смолоду! Я проведу свои каникулы в Крыму. Наши знакомые переехали в новую квартиру. Его разговорчивость меня всегда утомляет. Наша организация была создана 9 лет тому назад. Больного ребёнка изолировали в дальней комнате. Мы очарованы её грациозностью. Вахта моряков длится 5 часов. Необходимо соединить этот шнур. Дар портнихи ей перешел от матери. Сконцентрируйте своё внимание на моём задании. Руководство банком – дело не простое. В цивилизованном мире не должно быть войн. В футболе возможна замена одного игрока другим. История России знает имена богатых людей, которые занимались благотворительностью.

X. Tralegu fragmenton el la libro «La Ŝtona Urbo» de angladevena italino Anna Löwenstein kaj diru, ĉu vi havas iun apartan rememoron pri iu donaco el via infanaĝo?

La Ŝtona Urbo

... La fremduloj portis donacojn ankaŭ por la infanoj. Ili ĵetis al ni kelkajn ĉifonojn, en kiuj estis pluraj rondaj kuketoj. Mi sukcesis kapti nur unu, kaj opiniis ĝin la plej bongusta aĵo, kiun mi iam ajn manĝis. Ĝi estis kraka ekstere sed mola kaj frandinda interne, kun aparta gusto, kiun mi neniam forgesis. Kiam mi alvenis al Romo, mi ĉiam esperis denove gustumi tian kuketon, sed kvankam mi foje ricevas ion, kio memorigas min pri ĝi, nenio poste iam ajn precize rekaptis tiun perfektan kombinon de krakeco kaj fandiĝanta dolĉeco. Kaj cetere, homoj ne kutime malŝparas tiajn frandaĵojn, donante ilin al sklavo...

1. Respondu al la demandoj.

Kie kaj kiam, laŭ via supozo, okazas la sceno de la fragmento? Kiu alportis la donacojn? Kiel kaj al kiu estis disdonitaj la donacoj? Kio estis en ĉifonoj? Kia ĝi estis, la bongustaĵo? Kiom forta estis impresio pri la gusto de la kuketo? Kiun kombinon havis la kuketo?

2. Komparu grandecojn kaj signifon de donacoj priskribitaj en la teksto «Donaco por Miĉjo» kaj en la fragmento el «La Ŝtona Urbo». Kiu faris la donacojn? Al kiu? En kia formo?

3. Rakontu pri la donaco, kiun vi iam ricevis, laŭ la sekva plano.

Priskribo de la tago, kiam okazis la evento.

Loko de la evento.

En kies ĉeesto (gepatroj, geamikoj, gekolegoj, nekonataj personoj ktp.).
 En kiu formo (akompano de vortoj, gestoj, agoj).
 Priskribo de la donaco (ekstera aspekto, formo, utileco ktp.)
 Via reago al la donaco (modesta danko, kontenta rideto, ĝojkrio ktp.).

XI. Traduku la esprimojn kaj kompilu frazojn kun kelkaj el ili:

идти (ходить) в театр, идти вперед, идти вброд, идти мимо, идти назад, идти под руку, прошло много времени, ему идет пятый год, идет снег, идет дождь, идет собрание, пароход ходит по морям, поезд идет по расписанию, эта шляпка ей идет, идти на компромисс, идти в армию, идти ко дну, идти на ум, идет молва, речь идет о ..., лед идет, на платье идет два метра ткани, всё идет как по маслу, это растение идет на приготовление лекарства

XII. Ni kantu «Karesas koron...», E-teksto de Ludmila Novikova.

1. Voĉlegu la tekston de la kanto kaj traduku ĝin.
2. Kio estas kara por la animo de la aŭtoro?
3. Parkerigu la vortojn de la kanto.

Ka - re - sas ko - ron su - na fo - ro sen la ran - doj,
 vas - ta - ĵoj blu - aj, ak - voj pu - raj de l' pat - ri'.
 Kaj eb - le es - tas en la mond'pli be - laj lan - doj,
 sed ne be - zo - nas ja pli be - lan lan - don mi.

Karesas koron
 Suna foro
 Sen la randoj,
 Vastaĵoj bluaj,
 Akvoj puraj
 De l'patri'.
 Kaj, eble, estas en la mond'
 Pli belaj landoj.
 Sed ne bezonas ja
 Pli belan landon mi!

Karesas koron
Rememoro
Pri la nomo,
Okuloj karaj,
Firmaj manoj
De l'amik'.
Kaj, eble, estas en la mond'
Pli bonaj homoj.
Sed ne bezonas ja
Pli bonan homon mi!

Karesas koron
La sonoro
De l'motivo,
De ĉiuj sentoj
Sakramenta
Harmoni'.
Kaj, eble, estas en la mond'
Pli bona vivo.
Sed ne bezonas ja
Pli bonan vivon mi!

Ŝlosiloj al la taskoj

Tasko VI

Post multhora paŝado en montaro ni sentis nin lacaj, tamen kontentaj. Al solena malfermo de la ekspozicio kolektiĝas honoraj gastoj. Ni ĝojas la aliĝon de honesta persono al nia kolektivo. La knabo estis kulpa, ĉar formanĝis la bombonon de sia fratino. La peza vira laboro atendis laboristojn en haveno. István Nemere estas fama Esperanta verkisto. La varma kaj kvieta vespero plilongigis nian promenon en la parko.

Tasko VII

Subite li rimarkis la falintan arbon, kiu baris la vojon al vojaĝantoj. Kiu ne scipovas naĝi, devas esti singarda en rivero. Post la sukcesa koncerto la juna pianisto meritas varmajn aplaŭdojn. Domaĝe, sed mi ne povas diveni la sencon de ĉi proverbo. Dezirante akiri unikan libron, la studentino vizitis multajn librovendejojn. La hazarda renkonto sur la strato destinis ŝian vivon. Bedaŭrinde, via hobiaĵo signifas por via familio. La arestito konfesis siajn krimojn.

Tasko VIII

1 - g	4 - e	7 - b	10 - ĉ
2 - f	5 - ĥ	8 - h	11 - ĝ
3 - d	6 - a	9 - c	

Tasko IX

Gardu sanon de junaĝo! Mi pasigis mian *ferion* en Krimeo. Niaj *konatoj* translokiĝis en novan apartamenton. Lia *parolemo* min ĉiam lacigas. Nia *organizo* estis fondita antaŭ 9 jaroj. Oni *izoligis* malsanan infanon en fora ĉambro. Ni estas ĉarmitaj per ŝia *gracieco*. *Vaĉo* de maristoj daŭras 5 horojn. Necesas *kunligi* tiun-ĉi ŝnuron. *Dono* de kudristino *transiris* al ŝi de la patrino. *Koncentru* vian atenton sur mia tasko. *Administro* de banko estas ne facila afero. En *civilizita* mondo ne devas okazi militoj. En futbalo eblas *ŝanĝo* de unu ludanto al alia. Historio de Rusio konas nomojn de riĉaj personoj, kiuj okupiĝis pri *bonfarado*.

Tasko XI

идти (ходить) в театр – viziti teatron, идти вперед – antaŭeniri, идти вброд – vadi, идти мимо – preteriri, идти назад – retroiri (returneniri), идти под руку – iri brak' sub brako, прошло много времени – pasis multe da tempo, ему идет пятый год – li estas en sia kvina jaro, идет снег – neĝas, идет дождь - pluvos, идет собрание – okazas kunveno, пароход ходит по морям – ŝipo navigas en maro, поезд идет по расписанию – trajno veturas laŭ horaro, эта шляпка ей идет – tiu ĉi ĉapeleto konvenas al ŝia vizaĝo, идти на компромисс – kompromisi, идти в армию – rekrutiĝi, идти ко дну – surfundiĝi, идти на ум – encerbiĝi, идет молва – ĉirkaŭiras (cirkulas) famo, речь идет о ... – temas pri ..., лед идет – la glacio flosas, на платье идет два метра ткани – por la robo oni bezonas du metrojn da ŝtofo, всё идет как по маслу – ĉio okazas tre glate, это растение идет на приготовление лекарства – tiu ĉi planto estas uzata por preparo de kuracilo